

Faza odbudowy w wojewódzkich planach zarządzania kryzysowego

Streszczenie

Niniejszy artykuł poświęcony jest problematyce tworzenia wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego i określania organów właściwych do działania w fazie odbudowy. Przeanalizowana została kompetencja służb, straży oraz inspekcji w zakresie koordynowania działaniami prowadzonymi na rzecz odtworzenia infrastruktury krytycznej ważnej z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa oraz funkcjonowania lokalnych społeczności. Rozważania oparte zostały o Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego dla województwa lubuskiego oraz doświadczenia z powodzi na terenie województwa w 2010 roku.

Słowa kluczowe: Bezpieczeństwo wewnętrzne, plany zarządzania kryzysowego, fazy zarządzania kryzysowego

Wstęp

Sytuacje kryzysowe we współczesnym świecie są zjawiskami powszechnymi, które dotyczą zarówno społeczeństwa w ogromnej skali, jak i pojedyncze osoby. Wszelkie aspekty funkcjonowania człowieka mogą zostać zakłócone negatywnymi czynnikami wewnętrznymi bądź zewnętrznymi i takie sytuacje zwykło się określać jako kryzysowe. Z kryzysami mamy do czynienia w skali makro – są to bez wątpienia sytuacje konfliktów militarnych, klęsk żywiołowych czy też katastrof, spotykamy się też z przypadkami określania sytuacji kryzysowej w przedsiębiorstwie, firmie czy nawet w rodzinie. W przypadku niniejszej analizy skupimy się natomiast przy sytuacjach kryzysowych określonych w Ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2007 r., nr 89, poz. 590). Określono je jako sytuacje wpływające negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia

w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołujące znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków¹. Istotą tych zjawisk jest periodyczność, zmienność w funkcji czasu, kiedy mamy do czynienia z tzw. stagnacją bądź akcją, czyli działaniem. Działanie, tj. zwalczanie kryzysu, jest priorytetowe, jednak nie mniej istotne jest podejmowanie czynności bezpośrednio po zdarzeniu. Jest to szeroko pojęta odbudowa, która choć zdefiniowana w literaturze, jak i prawodawstwie, nie do końca jest doprecyzowana w zakresie decyzyjności, jak i źródłach finansowania. Stanowi to obecnie istotną przeszkodę w sprawnym działaniu organów administracji publicznej.

1. Działania pokryzysowe jako element systemu bezpieczeństwa narodowego

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym udział w procesie zdarzenia organów administracji publicznej jest kluczowy. Brak ograniczeń w ich działaniu jest przesłanką, aby zdarzenia nie uznawać jako kryzysowe. Ustawa zdefiniowała także ideę zarządzania kryzysowego, przypisując je wyłącznie organom administracji publicznej, przydzielając jej działania w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym, przygotowywaniu do przejmowania nad nimi kontroli, reagowaniu w przypadku ich wystąpienia oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej². Pierwsze trzy zadania nie budzą wątpliwości odnośnie do możliwości ich realizacji. W ramach zapobiegania realizowany jest proces analizy zagrożeń i w konsekwencji realizacja wniosków wynikających z ich analizy. Pamiętajmy jednak, że organy administracji publicznej w wielu przypadkach mają ograniczone możliwości realizacji, np. inwestycji związanych z bezpieczeństwem. Nie ma obecnie mechanizmów pozwalających np. na finansowanie niwelacji zagrożeń infrastruktury krytycznej, która nie jest w posiadaniu bądź władaniu szeroko pojętej administracji publicznej. Zdecydowanie korzystniejsza sytuacja jest natomiast w przypadku zagrożeń powodziowych, gdzie za proces inwestycyjny związany z poprawą infrastruktury bezpieczeństwa (wały przeciwpowodziowe, rowy melioracyjne itp.) znajduje się w gestii organów samorządu terytorialnego. Administracja publiczna w tym wypadku posiada jednak narzędzia w postaci działań przewidzianych w Ustawie z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania

¹ Art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2007 r., nr 89, poz. 590).

² Por. ibidem, art. 2.

administracyjnego (Dz.U. z 1960 r., nr 30, poz. 168 ze zm.). Przygotowanie jest kolejnym etapem działań związanych z kryzysem. W jego ramach gromadzony jest potencjał sił i środków, które mogą być wykorzystane do działań. Mowa tu głównie o zakupach sprzętu i wyposażenia do magazynów przeciwpowodziowych, magazynów obrony cywilnej szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego, uzupełnianiu zasobów będących w dyspozycji administracji zespolonej – w tym głównie Państwowej Straży Pożarnej, która stanowi trzon systemu ratowniczego, jednak do najważniejszych elementów tego etapu należy planowanie, czyli tworzenie procedur, prognoz rozwoju sytuacji kryzysowych oraz metod, taktyk i technik działania w przypadku ich wystąpienia. Ustawa o zarządzaniu kryzysowym obowiązuje organy samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, a także wojewodów do opracowania planów zarządzania kryzysowego³. W ich ramach opisane są działania we wszystkich fazach zarządzania kryzysowego. Pierwsze dwie fazy określane są także jako stan tzw. stabilizacji, gdzie działania nie charakteryzują się presją czasu i dynamiką zdarzeń. Można stwierdzić, że stan ten jest permanentny poza samym reagowaniem, gdzie wykorzystywane i realizowane są elementy przygotowane na etapie stabilizacji. W tym etapie realizowany jest także jeden z podstawowych elementów procesu zarządzania, czyli planowanie, które polega na założeniu pewnych scenariuszy rozwoju sytuacji, które mogą powstać w różnych sferach działalności człowieka, dopasowaniu do tych scenariuszy niezbędnych sił i środków oraz określenie procedur postępowania w przypadku ich zaistnienia. Najkrócej można zdefiniować je jako „określenie celów i sposobów ich realizacji”⁴, co wydaje się niezwykle trafne, szczególnie jeśli przedmiotem rozważania jest zarządzanie kryzysowe, które możemy określić jako specyficzne z uwagi dynamikę sytuacji, jeśli chodzi o działanie oraz periodyczne symptomy w zakresie wzrostu lub spadku zagrożenia.

Stan stabilizacji oraz faza reagowania w stanie realizacji w wojewódzkich planach zarządzania kryzysowego posiadają kompletnie zdefiniowane siatki bezpieczeństwa ilustrujące potencjalne zagrożenia wraz ze wskazaniem podmiotów koordynujących, wiodących oraz wspomagających działania operacyjne. Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego dla województwa lubuskiego⁵ przewiduje każdorazowo rolę koordynatora dla Wojewody lubuskiego, co jest wykonaniem dyspozycji art. 22 ust. 2 Ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie⁶, która wskazuje, iż zapewnia on współdziałanie wszystkich organów

³ Ibidem, art. 5.

⁴ B. R. Kuc, *Zarządzanie doskonale*, Wyd. menadżerskie PTM, Warszawa 2000, s. 95.

⁵ Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego województwa lubuskiego, Gorzów Wielkopolski 2014 r.

⁶ Ustawa o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2009 r., nr 31, poz. 206).

administracji rządowej i samorządowej działających w województwie i kieruje ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom środowiska, bezpieczeństwa państwa i utrzymania porządku publicznego, ochrony praw obywatelskich, a także zapobiegania klęskom żywiołowym i innym nadzwyczajnym zagrożeniom oraz zwalczania i usuwania ich skutków na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na możliwości zrealizowania powyższych zadań w ostatniej fazie występującej przy wszystkich zdarzeniach kryzysowych – fazie odbudowy. Obowiązujące przepisy wskazują, że bezwzględnie priorytetowa jest infrastruktura krytyczna (IK), a więc taka, która ma najistotniejszy wpływ na szeroko pojęte funkcjonowanie państwa. Do tej infrastruktury – zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym – zalicza się następujące systemy:

- zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa,
- łączności,
- sieci teleinformatycznych,
- finansowe,
- zaopatrzenia w żywność,
- zaopatrzenia w wodę,
- ochrony zdrowia,
- transportowe,
- ratownicze,
- zapewniające ciągłość działania administracji publicznej,
- produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych.

Możliwość wystąpienia strat bądź zakłóceń któregośkolwiek komponentu IK w czasie zdarzeń kryzysowych jest bez wątpienia możliwe i winno być priorytetem w zakresie przywracania ich zdolności do funkcjonowania. Warto zaznaczyć, że działania te mogą zostać zrealizowane w ramach tzw. odbudowy doraźnej – przywracającej sprawność działania w zakresach najistotniejszych z punktu widzenia ciągłości funkcjonowania, a dopiero w dalszej kolejności w ramach odbudowy długofalowej, która zakłada całkowite odtworzenie potencjału sprzed zdarzenia kryzysowego oraz jego wzmocnienie w celu zapobiegania podobnym zdarzeniom w dalszej perspektywie⁷. Szczególnie istotny jest fakt, że

⁷ Por. J. Gołębiowski, *Odbudowa – czwarta faza reagowania kryzysowego*. „Wiedza Obronna” 2005, nr 2/213.

odbudowa doraźna realizowana jest niejednokrotnie w czasie trwania zdarzenia, a więc w fazie reagowania, co jest dowodem na brak jednoznacznych cezur czasowych w zarządzaniu kryzysowym.

Osobnym, ale w zasadzie najważniejszym elementem działań odbudowy jest także udzielanie wsparcia i pomocy ludności dotkniętej skutkami zdarzeń o charakterze kryzysowym. Z reguły mienie osób prywatnych nie stanowi infrastruktury krytycznej w myśl zapisów ustawy, jednak nawet niewielkie z punktu widzenia strategicznego straty dla jednostek przy braku pomocy instytucji publicznych mogą wpłynąć na destabilizację rejonu dotkniętego zdarzeniem. Pomoc doraźna, ta w podstawowym zakresie, która umożliwi egzystencję tj. dostarczenie wody pitnej, żywności, leków przy dobrze zorganizowanej i koordynowanej akcji ratowniczej nie stanowi istotnego problemu dla administracji publicznej. Zarówno służby, straże i inspekcje, jak i jednostki samorządowe oraz rządowe posiadają możliwości dokonywania zakupów i dystrybucji artykułów pierwszej potrzeby dla osób poszkodowanych, jednak zakres pomocy strategicznej nie został do końca rozwiązany.

2. Faza odbudowy w działaniach popowodziowych w 2010 roku

Po powodzi, która miała miejsce na terenie Polski w roku 1997, osoby poszkodowane miały jedynie możliwość korzystania z polis ubezpieczeniowych (na zasadzie ubezpieczeń dobrowolnych), jednak niewielka liczba osób posiadała takie polisy. Uruchomione zostały także kredyty preferencyjne – w tym także dla rolnictwa, jednak nie rozwiązało to kompleksowo problemów odbudowy.

- do 6000 zł,
- do 20 000 zł,
- powyżej 20 000 zł.

Poniższe zestawienie przedstawia kwoty rozdysponowane ze środków rządowych dla poszkodowanych powodzią w roku 2010.

Tabela 1. Zasiłki dla osób prywatnych dotkniętych skutkami powodzi w roku 2010

Wyplacone zasiłki (stan na 22 lutego 2011 r.)	Ilość zasiłków	Kwota [zł]
zasiłek do 6 tys. zł	1503	2 603 270,00
zasiłek 20 tys. zł na remont lub odbudowę budynku/lokalu mieszkalnego	391	2 308 468,68
zasiłek 100 tys. zł na remont lub odbudowę budynku/lokalu mieszkalnego	26	797 432,48
Łącznie zasiłki otrzymało 1 595 rodzin	1920	5 709 171,16

Źródło: Działania Wojewody Lubuskiego oraz administracji zespolonej w związku z powodzią występującymi w roku 2010 na terenie województwa lubuskiego – raport. LUW, Gorzów Wielkopolski, 7 marca 2011 r.

W roku 2010 systemowo rozwiązano także finansowanie odbudowy infrastruktury. Ogrom strat spowodował konieczność uruchomienia rezerw finansowych skarbu państwa i ich dystrybucję na najważniejsze obszary. Województwo lubuskie na usuwanie skutków powodzi, która miała miejsce w 2010 roku, otrzymało dotacje w wysokości 31 772 586 zł na remont i odbudowę 39 inwestycji komunalnych, w tym: w 3 powiatach (gorzowskim, nowosolskim i sulęcińskim), w 10 gminach oraz 5 inwestycji drogowych nadzorowanych przez Samorząd Województwa Lubuskiego. Jednostki samorządu terytorialnego z przyznanych dotacji wykorzystały kwotę w wysokości 27 926 472,02 zł⁸.

Z punktu widzenia fazy odbudowy zdarzenia o charakterze ogólnopolskim noszące znamiona klęski żywiołowej każdorazowo powodują uruchomienie dodatkowych źródeł finansowania z rezerw skarbu państwa. Zgoła inna sytuacja ma miejsce w przypadku zdarzeń lokalnych o mniejszej skali. Tutaj pojawiają się problemy zarówno w zakresie kierowania działaniami odbudowy, jak i pozyskiwania źródeł finansowania.

Aby dokładnie ocenić możliwości zrealizowania działań w zakresie odbudowy infrastruktury krytycznej przez podmioty zarządzania kryzysowego, należy ocenić siatkę bezpieczeństwa opracowaną dla województwa lubuskiego (rys. 1).

⁸ Ibidem.

„Siatka Bezpieczeństwa” – faza odbudowy – usuwanie skutków zdarzenia.

Lp		Wojewoda Lubuski																										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
1.	Pozary	ogólne																										
		obsz. leśnych																										
		poligonów																										
2.	Budowlane																											
3.	Komunikacyjne	drogowe																										
		kolejowe																										
		lotnicze																										
		wodne																										
4.	Chemiczno-ekologiczne	w komunikacji																										
		w obiektach																										
		na wodach																										
5.	Radiologiczne	w komunikacji																										
		w obiektach																										
		gazowej																										
6.	Infrastruktury komunalnej	wodn. – kanal.																										
		energetycznej																										
		ciepłowniczej																										
		dźwigowej																										
7.	Zagrożenia związane z klimatem																											
9.	Powódź																											
10.	Epidemie																											
11.	Epizootie																											
12.	Skutki podłożenia materiału lub urządzenia wybuchowego.																											
13.	Skutki ujawnienia niewypalów, niewybuchów.																											
14.	Skutki działań - terroryzm (z wyłączeniem terroryzmu kryminalnego).																											
15.	Skutki erupcja ropy i gazu na istniejących odwiertach.																											

■	Koordinator działań w zakresie odbudowy
■	Koordinator działań wspierający prowadzone działania w zakresie pozyskiwania środków finansowych, sprzętu i materiałów.
■	Śłużba (instytucja) realizująca działania pomocnicze.
■	Działanie na specjalne wezwanie.
■	Instytucja, z którą Wojewoda Lubuski podpisał „Porozumienie”
■	Właściciele i zarządcy obiektów, instytucji, szefowie jednostek samorządu terytorialnego

Rysunek 1. Siatka bezpieczeństwa dla fazy odbudowy – Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego, Gorzów Wielkopolski 2014

Źródło: Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego województwa lubuskiego, Gorzów Wielkopolski 2014 r.

Jako koordynujący działania w zakresie pozyskiwania środków finansowych na odbudowę, we wszystkich przypadkach wskazany został Wojewoda Lubuski, co koreluje zarówno z przepisami o zarządzaniu kryzysowym, jak i zapisami ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie. Analizy wymaga jednak podział zadań w przypadku kolejnych potencjalnych zdarzeń.

W zakresie zdarzeń pożarowych, naturalnie wiodącą służbą wydaje się Państwowa Straż Pożarna (PSP), jednak analizując fazę odbudowy, problem przedstawia się już zgoła odmiennie. W siatce bezpieczeństwa jako podmiot wiodący wskazano Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych – w zakresie pożarów obszarów leśnych oraz na terenie poligonów, co nie wzbudza żadnych wątpliwości. Z kolei przy pozostałych pożarach wskazano „inną” instytucję wiodącą. Zależne to jest od właścicieli czy też zarządców obiektów dotkniętych skutkami zdarzenia. Zgoła inna sytuacja będzie miała miejsce w przypadku właścicieli prywatnych oraz publicznych (państwowych). W sposób oczywisty w niektórych przypadkach wręcz niemożliwe będzie wspieranie w zakresie finansowym odbudowy mienia prywatnego (poza mechanizmami określonymi w przytaczanej ustawie o pomocy społecznej).

Kolejne w siatce bezpieczeństwa zdarzenie kryzysowe – katastrofy budowlane także w fazie odbudowy przyporządkowane zostało instytucji określonej jako „inna”. Analogicznie jak w przypadku zagrożeń pożarowych działania administracji publicznej będą zależne od rodzaju obiektu dotkniętego skutkami katastrofy. O przywróceniu do użytku bądź odbudowie decydować będzie właściciel obiektu. Także tu należy wspomnieć o źródłach finansowania, które w przypadku obiektów prywatnych nie będą mogły pochodzić ze środków budżetowych.

Rozpatrując kolejne, wyszczególnione w siatce bezpieczeństwa rodzaje zdarzeń, zauważamy, że podmioty właściwe w sprawach bezpieczeństwa rolę wiodącą przyjmują odpowiednio dla zdarzeń:

- związanych z infrastrukturą drogową – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad,
- związanych z szlakami wodnymi – Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych oraz właściwa miejscowo Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
- klimatycznych – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych (w kategorii szkód i strat w obszarach leśnych),
- powodziowych – Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- epidemii – Lubuski Wojewódzki Inspektor Sanitarny,
- skutki erupcji ropy i gazu w istniejących odwiertach – Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu.

W opisanych przypadkach rolę wiodącą przypisano zarządcom władającym podmiotami narażonymi na negatywne skutki incydentów kryzysowych. Posiadają oni skuteczne procedury, mechanizmy działania oraz przede wszystkim zasoby (bądź możliwości ich specjalnego uruchomienia) finansowe.

Pozostaje do rozstrzygnięcia przyporządkowanie pozostałych kategorii i ustalenie realnego wpływu na proces odbudowy. Pamiętać należy jednak, że pojęcie zarządzania kryzysowego zastrzeżone zostało dla organów administracji publicznej⁹, zaś pozostałe jednostki, instytucje czy też przedsiębiorstwa mogą prowadzić jedynie działania na rzecz zarządzania kryzysowego.

W tym miejscu należy rozważyć rzeczywisty wpływ organów administracji publicznej na fazę odbudowy. Bez wątpienia będzie on istniał w zakresie infrastruktury krytycznej będącej we władaniu Skarbu Państwa, natomiast w pozostałych przypadkach będzie on znacząco ograniczony.

Zaznaczyć należy, że do istotnych zadań należy także odtworzenie zdolności do dalszego działania służb, straży oraz inspekcji. Prowadzenie działań podczas sytuacji kryzysowej powoduje zużywanie sprzętu, konieczność angażowania dodatkowych sił i środków. W tym wypadku działania realizowane są w oparciu o plany ciągłości działania i własne zasoby a w wyjątkowych sytuacjach z dodatkowym wsparciem z budżetu państwa. Skala wielkości kosztów odbudowy potencjału sił ratowniczych jest wprost proporcjonalna do ich zaangażowania, co wykazały dane z działań podczas powodzi w 2010 roku. Służbą najbardziej zaangażowaną w zakresie liczby ratowników oraz ilości użytego sprzętu była Państwowa Straż Pożarna. Koszty odbudowy potencjału przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2: Koszty odtworzenia potencjału ratowniczego KW PSP w Gorzowie Wielkopolskim, powódź – 2010 r.

Jednostka organizacyjna PSP	maj – czerwiec	sierpień	wrzesień	grudzień	Razem [zł]
Gorzów Wlkp.	121 551,53	1 411,64	-	54 250,00	177 213,17
Krosno Odrz.	48 048,00	11 196,00	37 950,00	-	97 194,00
Międzyrzecz	105 999,98	1 840,21	-	4 035,91	111 876,10
Nowa Sól	21 802,50	1 552,09	-	-	23 354,59
Słubice	80 165,00	1 461,35	-	565,31	82 191,66
Strzelce Kraj.	12 854,51	4 133,75	-	701,40	17 689,66
Sulęcín	20 600,00	190,32	-	1 966,00	22 756,32
Świebodzin	15 153,00	957,60	-	-	16 110,60
Wschowa	32 414,92	1 433,05	-	-	33 847,97
Zielona Góra	96 485,65	1 014,50	-	-	97 500,15
Żagań	16 738,44	840,00	26 500,00	1 200,00	45 278,44
Żary	2 864,08	5 639,41	7 993,80	10 000,00	26 497,29
KW PSP Gorzów Wlkp.	83 887,33	383,00	-	-	84 270,33
RAZEM	658 564,94	32 052,92	72 443,80	72 718,62	835 780,28

Źródło: Działania Wojewody Lubuskiego oraz administracji zespolonej w związku z powodzią występującymi w roku 2010 na terenie województwa lubuskiego – raport. LUW, Gorzów Wielkopolski, 7 marca 2011 r.

⁹ Por. art. 2 Ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

Tabela nr 3 ilustruje globalne zestawienie środków finansowych pozyskanych przez Wojewodę Lubuskiego do działań określonych jako odbudowa po powodzi w 2010 roku. Podkreślić należy, że wskazane są jedynie środki pozyskane bezpośrednio z budżetu państwa, natomiast większość inwestycji kontynuowana była w kolejnych latach.

Tabela 3. Środki finansowe pozyskane z budżetu państwa dzięki staraniom Wojewody Lubuskiego i rozliczone w 2010 roku w związku z powodzią w województwie lubuskim

Wyszczególnienie	Środki [zł]	Nadzór z upoważnienia wojewody lubuskiego / rozliczenie
refundacja kosztów prowadzenia akcji przeciwpowodziowych przez jednostki samorządu terytorialnego	5 474 239,23	Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego LUW
akcja zwalczania insektów po powodzi majowo-czerwcowej	445 300,00	
letni wypoczynek dzieci z terenów popowodziowych	53 352,00	
Razem	5 972 891,23	
zabudowa wyrw w wałach przeciwpowodziowych oraz osuwisk skarp wałów	4 227 000,00	Wydział Gospodarki Nieruchomościami LUW
odbudowa i konserwacja rzek i kanałów	4 446 000,00	
refundacja zakupów materiałów do wojewódzkiego magazynu przeciwpowodziowego przez Marszałka Województwa Lubuskiego	736 000,00	
Razem	9 409 000,00	
odbudowa 39 obiektów mienia komunalnego (dotacje)	27 926 472,02	Wydział Infrastruktury LUW
specjalistyczne ekspertyzy techniczno-budowlane	70 082,00	
Razem	27 996 554,02	
zasiłek socjalny do 6 tys. zł	2 603 270,00	Wydział Polityki Społecznej LUW
zasiłek 20 tys. zł na remont lub odbudowę budynku / lokalu mieszkalnego	2 308 468,68	
zasiłek 100 tys. zł na remont lub odbudowę budynku / lokalu mieszkalnego	797 432,00	
Razem	5 709 170,68	
Łącznie	49 087 615,93	

Źródło: Działania Wojewody Lubuskiego oraz administracji zespolonej w związku z powodzią występującymi w roku 2010 na terenie województwa lubuskiego – raport. LUW, Gorzów Wielkopolski, 7 marca 2011 r.

Wnioski

Można przyjąć, że faza odbudowy jest najbardziej kosztowna z punktu widzenia etapów zarządzania sytuacją kryzysową i powoduje najwięcej wątpliwości kompetencyjnych w zakresie przydzielenia zadań do realizacji. Jest także procesem, który trwa najdłużej w aspekcie przywrócenia do stanu pożądanego.

Wobec opisanych trudności szczególny nacisk przy tworzeniu planów zarządzania kryzysowego na wszystkich szczeblach należy położyć na często niedocenianą lub traktowaną powierzchownie fazę odbudowy. Nie bez przyczyny zaliczana jest ona do fazy realizacji cechującej się dynamiką i koniecznością sprawnego działania.

Bibliografia

1. Gołębiowski J., *Odbudowa – czwarta faza reagowania kryzysowego*, [w] Wiedza Obronna nr 2/213/, Towarzystwo Wiedzy Obronnej, Warszawa 2005.
2. Kuc B. R., *Zarządzanie doskonale*, Wyd. menadżerskie PTM, Warszawa 2000.

Akty Prawne

1. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 roku *o zarządzaniu kryzysowym* (Dz. U. 2007, nr 89, poz. 590).
2. Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 roku *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (Dz. U. 2009 Nr 31 poz. 206).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku *o pomocy społecznej* (Dz. U. 2004, nr 64, poz. 593).

Pozostałe źródła

1. Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego województwa lubuskiego, Gorzów Wielkopolski, 2014 r.
2. Działania Wojewody Lubuskiego oraz administracji zespolonej w związku z powodzią występującymi w roku 2010 na terenie województwa lubuskiego – raport. LUW, Gorzów Wielkopolski, 7 marca 2011 r.

The reconstruction phase of voivodeship plans for crisis management

Abstract

The article is devoted to the issues of making regional plans for crisis management and defining competent authorities for taking actions in the phase of implementation. The competency of all the services, fire department and inspections has been thoroughly analysed in terms of country security and local society functioning. The considerations were based on Regional Plan for Crisis Management for Lubush Voivodeship as well as experiences gained after 2010 flood in our region

Keywords: Internal security, crisis management plans, crisis management phases